

MONCAREY, Prosper (Haringe 4 maart 1876 – Tielt 18 augustus 1961).

Was van 1901 tot 1912 leraar aan het Sint-Jozefscollege in Tielt, van 1912 tot 1925 kapelaan aldaar, van 1925 tot 1933 pastoor in Wijnendale en daarna tot 1955 te Hooglede.

Moncareys Vlaamsgezinde en sociale activiteiten op het Tieltse college, die organisch verbonden wa-

ren, mondden uit in studiekringen voor de leerlingen, geïnspireerd op *De Nieuwe Tijd* (1896-1901) van Hugo Verriest en Achiël Lauwers. Moncarey legde de basis voor de toneeltraditie in het Tieltsse college (met onder meer toneelstukken van Cyriel Verschaeve, Albert Vogel en Willem Royaards).

Op 29 april 1912 werd Moncarey onderpastoor te Tielt en proost van de sociale werken, op een ogenblik dat, ondanks Florimond-Alphonse Fonteyne en Lodewijk Wostyn, de streek nog niet rijp was voor een autonome christelijke arbeidersbeweging. Hij kwam dan ook in een zich toespitsend conflict met de plaatselijke katholieke leiders. Tijdens de Eerste Wereldoorlog stond hij stilzwijgend achter Lodewijk Dosfel en diens *Activistisch Verweerschrift*. Nog in 1918 beschermde hij de Vlaamsgezinde leerlingen en studenten tegen ultrapatriotische verdachtmaking.

Onmiddellijk na de oorlog gaf Moncarey onder meer met Joris Lannoo *Volksmacht* uit, een poging om de Vlaamse en sociale beweging in Midden- en Zuidwest-Vlaanderen als een geheel te bevorderen. Met Frans Dewitte, Honoré Maes en Achiël Logghe bleef Moncarey de klemtoon leggen op de Vlaamse en sociale emancipatie in het unitaire en gecentraliseerde Algemeen Christelijk Werk(nem)ersverbond (ACW) van 1923. Moncarey heeft in het midden van West-Vlaanderen, samen met Odiel Spruytte, een poging gedaan om de sociale revendicaties van Het Vlaamsche Front te verbinden met de sociaal-democratische richting in het ACW. Hij werd hierin niet gevolgd. Hoewel hij zo ver niet ging als Spruytte bij de lijstvorming voor de verkiezingen van 1925, werd hij door Mgr. Gustave Waffelaert verplaatst naar Wijnendale. In zijn verdere parochiezielzorg aldaar en te Hooglede bleef Moncareys Vlaamsgezinde en culturele invloed nawerken.

WERKEN: 'Over christen-democratie', in *Gazette van Thielt* (1911); – 'Hoe we aan het toneelspeken gerochten', in *Halletorentje*, jg. 2 (1955) en jg. 3 (1956); – 'In memoriam Jules Deberdt 1858-1937 (principaal Tielt)', in *Halletorentje*, jg. 4 (1957); – 'Notities over Verschaeve', in *Halletorentje*, jg. 6 (1959).

LITERATUUR: H. Maes, *Mémoires* (pro manuscripto), 1951; – S. Scholl, *De geschiedenis van de arbeidersbeweging in West-Vlaanderen 1875-1914*, 1953; – A. vander Plaetse, 'In memoriam Prosper Moncarey', in *Halletorentje*, jg. 8 (1961); – J. Geldhof, *Ne pereant*, II, 1966; – R. Vanlandschoot, 'Het drama van Cyriel Verschaeve en Robrecht de Smet', in *Verschaeviana*, jg. 1, nr. 1, (1970) en jg. 1, nr. 2 (1972); – R. Gobyn, *Tielt na de grote crisis. Bijdrage tot de studie over transitie en stagnatie in Vlaanderen 1862-1914*, RUG, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1979; – R. Vanlandschoot, 'De aanloop tot Verschaeves Rodenbachopstel van 1909', in *Verschaeviana* (1981); – id., *Joris Lannoo. Drukker en uitgever voor Vlaanderen 1891-1971*, 1984; – P.J. Verstraete, Odiel Spruytte, 1990.

ILLUSTRATIE(S), zie: West-Vlaanderen.

ROMAIN VANLANDSCHOOT*